

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br. XII-P-45/73-14
od 23.III 1973.

Vijeće: Lida Horvat, prof.dr Branko Jakaša, dr Janko Košćević

Prijevoz kamionom - Vozarova odgovornost - Odgovornost osigurateljeva za vozarovu odgovornost - Da bi se vozar oslobodio odgovornosti za štetu na robi koju prevozi, mora dokazati da je šteta prouzrokovana razlozima za koje on nije odgovoran - Ti razlozi su viša sila, djelo ili propust imaoca prava ili prirodna svojstva odnosno mane robe - Tužitelj koji zahtijeva od osiguratelja naknadu štete na robi koja je oštećena tokom prijevoza mora dokazati da je štetu prouzrokovala treća osoba, pa makar ona bila nepoznata - Pod ovim uvjetima za štetu je odgovoran osiguravajući zavod koji ima sjedište najbližemu mjestu nastale štete

Tužitelj je osiguratelj koji je osigurao robu za prijevoz kamionom, a tuženici su vozar kamiona koji je prevezao robu i osiguratelj koji je, prema navodima tužiteljevima, obavezan na naknadu štete iz naslova odgovornosti koju prouzrokuje treće vozilo.

Tužitelj je u tužbi naveo da je prvotuženik kao vozar prevezao Diesel motor iz Rijeke u Rumunjsku svojim kamionom reg. oznake ZG-295-04. Uslijed saobraćajne nesreće cjelokupni teret je bio uništen. Tužitelj je svomu osiguraniku Tvornici "Torpedo"; Rijeka, platio s naslova osiguranja štetu od dinara 284.857.-

Budući da je sporno da li je za nesreću isključivo odgovoran šofer prvotuženikov, ili da je nesreća bila prouzrokovana nepoznatim vozilom, tužitelj je predložio da se solidarno oba tuženika obvežu na plaćanje gore navedenog iznosa sa 8% kamata od 27.I 1972, i na naknadu prouzrokovanih troškova postupka. Ovo sve iz razloga jer je prvotuženik odgovoran za štetu kao vozar, a drugotuženik odgovara za nepoznato vozilo kao najbliži osiguravajući zavod.

Oba tuženika osporila su tužbeni zahtjev.

Prvotuženik je naveo da je ^{za} nesreću isključivo odgovoran vozač nepoznatog vozila. Zbog nepravilne vožnje toga vozača, šofer kamiona prvotuženika bio je primoran da skrene van ceste, da na taj način izbjegne frontalni sudar s tim vozilom. Taj manevar prouzrokovao je prevrnuće vozila. U pogledu ovih činjeničnih okolnosti prvotuženik se pozvao na krivi-

čnu prijavu Općinskom javnom tužilaštvu protiv njegovog šofera, broj Ku-292/71. Izjavio je da se ne slaže s tamo navedenom pretpostavkom da je do prevrnuća kamiona vjerovatno došlo zbog toga što je dotični šofer zaspao. Naveo je da osim toga zapisnika ne raspolaže u pogledu nezgode nikakvim drugim dokazima.

Drugotuženik je stavio prigovor promašene pasivne legitimacije. Naveo je da je tužitelj bio dužan - ukoliko je smatrao da je za nesreću odgovorno nepoznato vozilo - ustati tužbom protiv osiguravajućeg zavoda koji je najbliži mjestu nesreće, a to nije tuženik.

Temeljem ocjene ovih dokaza sud je našao da je tužbeni zahtjev prema prvotuženiku u cijelosti osnovan, a da nije osnovan prema drugotuženiku.

Nesporno je da je prvotuženik kao vozar preuzeo u Rijeci od Tvornice "Torpedo" kao pošiljaoca na prijevoz 20 komada Diesel motora za firmu "Auto-traktor" u Brašovu, u Rumunjskoj. Nesporno je i to da se na Autoputu cca 15 km od Beograda kod sela Bošnjaka kamion s prikolicom prevrnuo, pri čemu su utovareni motori popadali kako iz teretnjaka, tako i iz prikolice. Nije sporno ni da je tužitelj na osnovi procjene proizvođača motora Tvornice "Torpedo" i certifikata ZIK-a, Zagreb, od 28.VII 1971. isplatio navedenoj tvornici kao svom osiguraniku na ime naknade štete utuženi iznos.

Prvotuženik odgovara za oštećenje utovarene robe za cijelo vrijeme transporta sve dok ne dokaže da je šteta bila prouzrokovana razlozima za koje nije on odgovoran, a to su "viša sila, djelo ili propust imaoca prava iz ugovora o prijevozu, ili prirodna svojstva, odnosno mane transportirane robe". Prema tome u ovom sporu na tuženiku je bio teret da dokaže da za nesreću nije odgovoran, jer je uslijed više sile, tj. nepravilne vožnje vozila nepoznate registracije bio primoran da skrene s autoputa na bankinu i da je taj manevar prouzrokovao prevrnuće kamiona, a s tim u vezi i nastalu štetu. Međutim prvotuženik u tom pogledu nije dao nikakvih vjerodostojnih dokaza. Nije ni doveo ničim u sumnju logičnost pretpostavke iz krivične prijave od 14.VII 1971, u kojoj je navedeno da tragovi kamiona upozoravaju na to da je vozač u blagom luku vozilom skrenuo sa svoje strane kolovoza na desnu stranu bankine, da je tamo prebio kolobran i kušao vozilo uspraviti i vratiti ga na cestu (zbog čega je došlo do prevrnuća vozila), što dovodi do zaključka da je vozač za upravljačem u vožnji zaspao.

Dosljedno tome valja uzeti da je prvotuženik kao vozar odgovoran za nastalu štetu i stoga da je prema njemu regresni zahtjev tužiteljev u cijelosti osnovan. Pri tome se napominje da prvotuženik visinu utuženog iznosa nije osporio.

Prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije drugotuženika je osnovan. Odgovornost drugotuženikova postojala bi samo onda kad bi tužitelj uspio dokazati da je štetu prouzrokovala treća osoba, tj. korisnik, odnosno "nepoznatog vozila", i da je tuženik osiguravajući zavod kojega je sjedište najbliže mjestu nastale štete (čl.20 Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, Sl.list br. 11/68).

Tužitelj dokazuje o odgovornosti nepoznatog motornog vozila uopće nije dao, a nesporno je da je do nesreće došlo na 443. km autoputa prema Beogradu, dakle na mjestu gdje se drugotuženik ne može smatrati kao najbliži osiguravajući zavod. Dosljedno tome drugotuženik u ovoj pravnoj stvari uopće nije legitimiran.

L.H.

Bilješka.- U gornjem sporu bio je tužen drugotuženik kao najbliži osiguravajući zavod u opsegu one Socijalističke Republike na kojem se teritoriju dogodila šteta. Sud međjutim smatra da je na temelju čl.20. Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju pasivno legitimiran onaj osiguravajući zavod kojega je sjedište geografski najbliže mjestu nesreće, bez obzira na granice socijalističkih republika.

B.J.